

CONTRIBUȚIA SAVANTULUI ION SIMIONESCU LA DEZVOLTAREA ȘTIINȚEI ȘI CULTURII ROMÂNEȘTI

IACOB HALLER

Profesorul I. Simionescu, cărturar de frunte al țării noastre, este unul din botoșănenii care a contribuit din plin ca geolog, geograf, naturalist, la ridicarea științei românești.

Viața profesorului Ion Simionescu, a fost model de puritate și muncă luminată dăruită binelui comun.

S-a născut la 10 iulie 1873, la Fintinele, județul Bacău. Avînd nenorocirea să-și piardă de timpuriu părinții, copilăria și adolescența i-au fost umbrite de tristețea de a se ști orfan. Din fericire o rudă apropiată din Botoșani îl ia sub îngrijire și cu părintească iubire se ocupă de educația și instrucția lui.

Școala primară a urmat-o la Botoșani, la fel a urmat și cursurile secundare în același oraș, la liceul „A. T. Laurian“. Prin frumoasele lui aptitudini la învățătură el a fost întotdeauna în fruntea colegilor săi.

În „Amintiri din viața de școlar“, volum festiv — 1923 al Asociației foștilor elevi ai liceului „A. T. Laurian“ din Botoșani, pag. 21—23, I. Simionescu, scoate în evidență cele două perioade importante ale vieții sale : una petrecută ca elev la Botoșani și alta ca student la Iași. Își amintește cu drag de viața școlară petrecută la liceul „A. T. Laurian“ din Botoșani, de colegii și profesorii săi de liceu care i-au fost îndrumători în viață.

În 1891 obține bacalaureatul, urmînd desigur o încercare firească dar atras și de faima unor străluciți profesori ieșeni ca Poni, Cobălcescu etc. s-a înscris la Facultatea de științe din Iași. Prin concurs obține o bursă la Școala Normală Superioară. Prin aceasta el și-a asigurat liniștea și răgazul necesar unor studii universitare.

După ce obține licența în științe naturale, este numit profesor la liceul „A. T. Laurian“ Botoșani, aici funcționează scurt timp.

Deși dotat cu mari aptitudini didactice, așa cum a dovedit cu prisosință și mai târziu, fie în calitate de conferențiar la Seminarul pedagogic universitar din Iași, fie ca profesor la Școala comercială sau la liceul de fete „Humpel“ din același oraș, personalitatea lui Ion Simionescu nu era croită pentru a rămîne profesor de liceu.

Pregătirea și alesele sale resurse spirituale și sufletești îl chemau la sarcini mai înalte. De aceea, foarte bine venită a fost o bursă a Academiei Române, pentru studiul geologiei la Viena, bursă pe care el o obține prin concurs în 1894.

De aici înainte, viața lui ia un alt curs. La universitatea din Viena, la această vestită școală a marilor savanți, Suess, Tschrmack, Penk, Waagen etc. el își desăvârșește pregătirea în domeniul geologiei și paleontologiei, iar prin integrarea în viața spirituală a celui mai mare focar de cultură, încrederea în forțele lui capătă consistență definitivă. După ce în 1898 obține doctoratul, trece la universitatea din Grenoble, reprezentată în acel centru universitar de marea autoritate a profesorului Kilian. În laboratoarele acestuia Simionescu execută și dă la lumină un foarte interesant studiu asupra amoniților cretacici. Întors în țară este numit mai întâi profesor la Școala comercială și conferențiar la Seminarul pedagogic universitar din Iași. În 1900 separându-se de universitatea ieșeană catedra de geologie de cea de mineralogie, este numit în 1901 profesor suplinitor la noua catedră, după ce mai înainte făcuse o serie de cursuri libere de geologie. În 1902 prin concurs el devine titularul ei, mai întâi agregat pentru ca în 1905 să devie profesor definitiv.

De acum începe marea și neobosita lui activitate didactică, științifică și culturală, activitate ce nu va fi oprită decît la durerosul sfîrșit de la 7 ianuarie 1944.

Prin muncă fără preget, pe lîngă satisfacerea din plin a cerințelor catedrei, el dă la lumină, rînd pe rînd diferite lucrări științifice ce au ilustrat „Publicațiunile Fondului V. Adamache“ ale Academiei Române, „Annales scientifiques de l'Université de Iassy“, precum și alte publicațiuni cu același caracter, române sau străine din care prezentăm cîteva :

— Studii geologice și paleontologice din Carpații sudici — București 1895—1905. 3 volume.

— Studii geologice și paleontologice din Dobrogea 1907—1912 (6 volume).

— Didactica științelor naturale 1908.

— Elemente de geologie — București 1908.

Și multe alte lucrări valoroase și apreciate. Paralel cu acestea publică lucrări didactice, lucrări de popularizare, articole de reviste și de ziare și diferite alte lucrări în care tratează de preferință chestiuni interesînd cultura generală. Dar acțiunea de propagandist al culturii nu se mărginește numai la aceasta.

Fecunda sa activitate publicistică se îmbină strîns cu cea de neobosit conferențiar și în adevăr, n-a fost tribună în vre-un centru cultural din țară, de pe care să nu fi răsunit, cu căldură și convingere, cuvîntul lui colorat și autorizat. Iar cînd radioul i-a oferit mijlocul atît de lesnicios de a-l răspîndi în sfere cît mai largi, el a fost cel mai ascultat și mai apreciat conferențiar al societății de atunci de Radiodifuziune.

Ca profesor I. Simionescu a onorat catedra de geologie și paleontologie de la universitatea din Iași pînă în 1929, cînd a fost chemat la București. De asemenea el a mai servit o serie de ani catedra de geologie de la aceeași universitate, rămasă vacantă în 1911, prin moartea profesorului titular al acestuia. Stima și autoritatea de care se bucura

printre colegii săi l-au ridicat la demnitatea de rector al universității din Iași, demnitate pe care a ocupat-o după 1922 în două rînduri.

Catedra de paleontologie de la universitatea din București la care a fost chemat în 1929, a fost servită și onorată de el cu aceeași neobosită rîvnă și cu aceeași autoritate pînă-n 1941, cînd a fost pensionat. Academia Română apreciind alesele lui calități și munca depusă pe tărîm științific și cultural, l-a chemat printre membrii activi ai acesteia încă din 1911, pentru ca în 1941 să devină președintele înaltei instituțiuni.

Moartea l-a surprins în această demnitate, supremă încoronare a unei vieți ce va rămîne de-a pururi o pildă și un îndemn.

Astăzi cu ocazia acestei sesiuni a Muzeului de Istorie din Botoșani cu respectul deosebit față de marele savant și cu vie admirație și caldă recunoștință pentru opera ce ne-a lăsat-o, voi încerca să desprind ceva din acea latură a personalității sale mai puțin cunoscută celor mulți, ceva din figura omului de știință Ion Simionescu. Trebuie făcută remarcă, deși activitatea sa pe tărîm științific a fost una din preocupările esențiale ale sale timp de aproape 50 ani, el fiind cel mai credincios și mai merituos slujitor al științei pămîntului, roadele muncii sale în această direcție sînt puțin cunoscute marelui public. Dar ce a însemnat el în special ca savant și care-i este, anume, aportul la promovarea specialității sale, în afară de cea mai mare parte a naturaliştilor patriei noastre, puțină lume știe. El se bucura în ochii naturaliştilor din țara noastră de un mare prestigiu și o autoritate de care n-au beneficiat mulți.

Ca om de știință, profesorul Ion Simionescu întruchipează o armonioasă asociere a celor mai alese însușiri de cercetător și gînditor.

Integență vie, pătrunzătoare și cuprinzătoare, spirit critic ascuțit, cu o remarcabilă putere de sinteză, însușiri conduse de o obiectivitate senină, de un temperament cumpănit și de o putere de muncă neobișnuită, iată deci principalii factori generatori ai operei sale științifice. Mai adăugăm marea lui dragoste de natură, unul din puternicele resorturi ale energiei sale creatoare, strîns îmbinată cu o sensibilitate poetică și un remarcabil talent literar, se înțelege cum pasionatul naturalist, care rece și obiectiv a fost dublat de artistul care cu căldură și entuziasm, îi preamărește minunățiile și-i cîntă splendorile.

Acesta este fondul spiritual și sufletesc al geologului, paleontologului și geografului I. Simionescu. Ceea ce caracterizează în genere opera de specialitate a profesorului Ion Simionescu, este spiritul riguros științific în care sînt concepute și executate lucrările sale. Orice problemă, fie de morfologie, fie stratigrafie sau tectonică, fie de paleontologie, este examinată sub toate aspectele, iar soluția dată este singura care se poate da.

De aceea opera lui științifică va rămîne și-l vor menține pentru totdeauna printre marii cercetători ai alcătuirii geologice a pămîntului românesc și printre principalii ctitori ai școlii geologice românești. Ca atare viața și opera profesorului Ion Simionescu, prin complexitatea însușirilor sale și prin proporțiile uriașe ale celor realizate de el, poate

fi subiect de tomuri mari. A încerca s-o schițez în câteva pagini este mai mult decît o îndrăzneală.

În opera sa, profesorul Simionescu apare ca geolog de înaltă concepție, ca paleontolog care cercetează cu pasiune și răbdare cele mai variate resturi de animale, păstrate în pămîntul românesc, ca geograf care se dăruiește cu toată ființa sa, pentru ca să încălzească cu sufletul său acele numeroase lucrări în care redă limpede mediul geografic în care s-a zămislit și modelat sufletul românesc. Pentru îndrumarea, înflăcă-rarea și cultivarea acestui suflet al neamului, Ion Simionescu pune toată căldura inimii sale în uriașa sa operă de educare și popularizare.

Opera geologică a profesorului Simionescu, cuprinsă între altele în cele aproape 40 de note și memorii se referă mai cu seamă la strati-grafia Podișului Moldovenesc, Bazinul Dîmbovicioarei și Dobrogei. Prin studii pe teren și pe baza datelor paleontologice, Simionescu și-a clădit edificiul concepțiilor sale geologice asupra acestor regiuni.

Ca urmare se poate sublinia importanța acestor studii ale lui I. Simionescu și mai ales, privind Dobrogea. Nu prea mult înaintea sa, ma-rele geolog Eduard Suess, fostul său profesor de la Viena, unul dintre cele mai impresionante spirite sintetice de care s-a bucurat știința geo-logică universală, spunea în monumentală sa operă „Das Antlitz der Erde“, că Dobrogea constituie o enigmă în alcătuirea geologică a con-tinentului nostru. Astăzi se poate afirma cu legitîmă satisfacție că prin străduințele geologilor români, acea enigmă a fost dezlegată, iar printre cei care au contribuit la deslegarea ei, profesorul I. Simionescu ocupă un loc de frunte. El a clarificat alcătuirea și evoluția geologică a acestei regiuni. În afară de aceste studii geologice, aparținînd unor preocupări pe un plan mai vast, profesorul Simionescu se ocupă și cu unele ches-tiuni mai limitate cum sînt originea conglomeratelor cu elemente verzi din Carpații Orientali, geologia județului Neamț etc.

Lui Ion Simionescu i se datorește prima încercare de a alcătui o bibliografie referitoare la Geografia României.

Pe cît de valoroase, pe atît de variate, scrierile profesorului Si-mionescu pot fi socotite, pe drept cuvînt opere de bază și lucrări condu-cătoare pentru viitorii cercetători chiar de azi ai domeniului paleonto-logic.

Pasionat iubitor al naturii, a căutat să-i pătrundă în taina trecutului, încercînd astfel lămurirea prezentului. De aceea nu s-a limitat numai la studiul cîtorva grupe de animale fosile, căci ar fi devenit unilateral mo-noton, ceea ce era contrar firii lui. A cercetat resturile viețuitoare vechi, de la cele mai simple nevertebrate, pînă la vertebrele superioare și om.

Primele cercetări paleontologice le consacră faunei mezozoice din Bazinul Dîmbovicioarei, lucrare ce prin partea de geologie i-a adus titlul de doctor.

Dacă ne referim mai profund la studiile sale asupra Dobrogei, pentru Ion Simionescu această zonă a patriei noastre nu a fost numai un teren de cercetări științifice ci și un minunat prilej de încîntare sufletească prin farmecul peisajului specific a acestui colț de țară, farmec pe care

l-a făcut cunoscut tuturor, cu un dar poetic desăvârșit, în pagini de frumusețe.

În ultimii 15 ani, profesorul Simionescu a fost atras mai mult de studiul mamiferelor fosile, studiu prin care aruncă o lumină asupra condițiilor de viață continentală din vremea pleocenă.

În anul 1942 face cunoscut primul craniu de om fosil descoperit în peștera de la Cioclovina din Hunedoara, găsit împreună cu silexuri paleolitice de oase de ursus spelaeus.

Cu ocazia cercetărilor geologice profesorul Simionescu a avut de străbătut munții, dealurile și cîmpia țării pînă la mare și Dunăre, a stat prin văile cele mai prăpăstioase, din adîncimea codrilor și a munților, a trecut prin orașe și sate, a cunoscut oameni și așezări omenești din țară.

Un pîlc de mestecăniș pe un tîpșan însořit, o turmă de mioare pășcînd pe o pajiște scaldată în lumină, un colț de stîncă, un murmur de apă a rîului de munte, etc., toate acestea l-au legat de pămîntul țării, așa cum nu pot fi legați acei ce își trăiesc viața numai în spațiul îngust al unui laborator sau în preocupările abstracțiunilor teoretice.

Pentru sensibilitatea artistică a sufletului său, toate acestea au avut un răsunset deosebit. Toate acestea au făcut să-i vibreze sufletul, vibrații pe care el le-a exteriorizat în nepieritoare fraze, din nenumăratele sale lucrări care constituie opera sa de geograf.

Stilul în care sînt scrise minunatele sale cărți „Țara noastră“, „Pitorescul României“, „Popasuri prin munții noștri“, „Fauna României“, „Popasuri prin țară“, „Orașe și sate din România“, etc., nu este egalat decît de acel din fermecătoarea „România pitorească“ a lui Alexandru Vlahuță. Atitudinea acestui savant față de problemele evoluției pămîntului este dintre cele mai însemnate. El găsește în natură crîmpee din viața trecută și este ispitit să reconstituie starea pămîntului, din epoca profundă. În această operă se cere o deosebită înțelegere, cunoaștere, și un ascuțit simț al fenomenelor posibile.

Ion Simionescu nu a presupus ci a studiat cu toată minuțiozitatea științifică tainele ascunse în pămîntul țării. A pus atîta conștiinciozitate, că, din tot ce a cercetat și a studiat, a scris numai asupra acelui material care era absolut sigur. De aceea cercetările sale constituie și vor constitui și în viitor în îndreptar prețios în studiile de specialitate. Investițiile sale au fost foarte mult apreciate nu numai la noi, ci și în alte țări.

Din urmărirea atentă a operei lui Ion Simionescu se poate vedea clar că el nu avea sentimentalitate patetică, ci mai degrabă stăpînită. Ea mărturisește iubirea adîncă pentru pămîntul strămoșesc și neamul său nu prin fraze de efect, ci prin adîncirea adevărului, prin punerea în valoare a frumosului, dar totodată și printr-o dezvăluire a relelor de tot felul cărora le indică și calea îndreptării.

Pentru tineret călătorește pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale țării pentru a-i revela tainele din adîncuri și a-i deprinde să vadă pitorescul locurilor și faptele cele mai interesante ale oamenilor. Pentru el

sacrifică orele libere, folosind marea sa sete de cunoaștere în toate domeniile, pentru a-i arăta sensul adevărat al vieții.

Cît privește opera lui de popularizare a științei, nu trebuie nicidecum privită ca produsul unei derogări de la activitatea științifică. Ea pornește din vibrațiunea unei anumite coarde a sufletului său. Ea pornește din vibrațiunea unei anumite coarde a sufletului său. Opera de popularizare a lui I. Simionescu a stat sub comanda mării lui iubire de neam și de patrie. Cine și-a dat seama cît de puternic era stăpînit de acest sentiment și cine a cunoscut sinceritatea pe care a pus-o în toate acțiunile lui, nu s-a putut să nu-l înțeleagă și să nu-l aprobe. Prin onestitatea lui sufletească și prin înalta valoare etică a tuturor manifestărilor lui, toate laturile operei sale sînt deopotrivă de îndreptățite, iar el deopotrivă de mare în toate.

Pentru bunăstarea țărănimii noastre, pe care profesorul Simionescu a iubit-o cu discreție și căldură, el s-a dăruit și mai generos. A publicat acea colecție atît de căutată a „Cunoștințelor folositoare“, scrisă în mare parte de el, coboară pînă la cele mai modeste cătunuri pentru a vorbi sătenilor și a-i sfătui, sau le vorbea la radio atît de simplu și atît de convingător. Lor le dăruiește timp de 24 de ani cu o tenacitate uimitoare, acel minunat „Clendar al gospodariilor“ redactat în întregime de el, cu o factură proprie de enciclopedie țărănească, ideal concepută și vorbind în întregime de dragostea pămîntului și a poporului nostru.

Este într-adevăr atît de vastă și importantă activitatea lui Ion Simionescu încît ea poate fi ridicată la rangul de fenomen cultural al țării. Savantul, scriitorul, îndrumătorul devenind un adevărat exponent al epocii sale.

In concluzie : Complexa personalitate culturală a profesorului Ion Simionescu, încrederea sa neclintită în resursele poporului, dar mai ales această nestăpînită dorință de a folosi tot aceea ce a visat și cunoscut pentru înflorirea patriei, îl consacră nu numai ca unul din cei mai mari iubitori ai acestei țări, dar și ca un devărat profesor al neamului și îndrumător al tineretului.

Valoarea și importanța operei acestui bărbat ales al neamului românesc vor fi pildă și îndreptar în continuare în întreaga noastră activitate didactică și culturală încredințată nouă de partidul și statul nostru socialist în educarea tineretului și culturalizarea maselor.